

***Må tidligst offentliggøres, når talen er holdt
Det talte ord gælder***

Formand for Danmarks-Samfundet Erik Fage-Pedesen Ved mødet på Slesvighus Lørdag den 25. maj 2019 kl. 19.30

Det kan næppe komme bag på nogen, at vi i Danmarks-Samfundet er umådelig glade for at Dannebrog's 800 års jubilæum har fået en så stor og fremtrædende plads i arrangementerne i forbindelse med Årsmøderne. På en måde føler vi, at alt vor slid og slæb gennem mere end 110 år for at værne om flaget har båret frugt. Vi kan med glæde konstatere, at Dannebrog nævnes oftere og oftere i medierne i denne tid, og der arrangeres udstillinger, foredrag og fester ud over hele landet. Her i Sydslesvig promoveres Dannebrog også for fuld udblæsning.

Lad mig begynde med et citat fra det sidste vers i Axel Juels skønne digt Der er ingenting der maner:

Derfor blotter vi vort hoved,
Hver gang flaget går til top,
Medens det drager vor hjerter
Og vort sind mod himlen op.

Digtet blev til allerede i 1916 under 1. Verdenskrig og indgik i 1919 i en kantate skrevet til ære for Dannebrog til brug ved 700 års arrangementet for flaget. Jeg synes dette vers i øvrigt lige som hele digtet på smukkeste vis udtrykker vor respekt og ærefrygt for vort nationale symbol, samtidigt med at det utvivlsomt rammer noget væsentligt i den danske selvopfattelse.

Tusind tak fordi jeg her i Slesvighus må fortælle lidt om flagets historie og om Danmarks-Samfundet.

I 1995 skrev forfatteren Peter Seeberg: Det er kedeligt for de andre, men det er pinligt sandt! Vi har fået tildelt det smukkeste flag i verden. Det må der være en hensigt med – og det er der selvfølgelig også! Peter Seeberg giver her udtryk for med både alvor og ironi, at den danske selvforståelse i hvert fald ikke fejler noget!

Vi er vokset op med Dannebrog, og forbinder flaget med de markante begivenheder i vort liv. Der er alle de glædelige som dåb, fødselsdage, konfirmation, eksaminer, bryllup, rejsegilde, sportssejre – men også de mere sørgmodige, hvor flaget har været på halv stang for ens kære eller hvor kisten har været beklædt med Dannebrog. Dannebrog er blevet en naturlig og uundværlig del af vort liv.

Men hvor begyndte det hele. De fleste kender legenden om, at en rød dug med et hvidt kors faldt ned fra himlen under slaget ved Lyndanisse den 15. juni i 1219 på et tidspunkt, hvor Valdemar

Sejrs korstog var ved at blive løbet over ende af esterne. Dette syn fik krigslykken til at vende og det endte med dansk sejr. Det er en smuk men også en meget problematisk legende, der først er levet skrevet ned 300 år efter slaget og derfor savner enhver form for autenticitet. Men ikke desto mindre er legenden dybt forankret i den danske selvforståelse. Vi ved ikke, hvornår de danske konger begyndte at bruge Dannebrog som samlingsmærke. Vi har dog flere beviser på, at det i hvert fald var tilfældet fra midten af 1300-tallet. Det var i begyndelsen helt klart kongens flag, men efterhånden blev det også statens flag. Kong Christian IV udfærdigede bestemmelser for brugen af Dannebrog. Der var behov især for handelsskibene for at vise at man var under den danske konges og Danmarks beskyttelse. Bestemmelsen slog fast at splitflaget kun måtte bruges af kongen, hans orlogsskibe og hans besiddelser. Handelsskibene skulle benytte stutflaget uden splitter. Det var slet ikke tilladt almindelige borgere at flage.

I 1800-tallet begyndte der at spire en national- og fædrelandsfølelse frem. Det betød, at almindelige borgere i hele landet begyndte at flage med Dannebrog, selv om det ikke var tilladt. I 1832 udstedte Kong Frederik VI et direkte forbud mod at flage. Det blev dog ikke overholdt og især i forbindelse med den 1. slesvigske krig blev flaget det ydre tegn på støtte til vore soldater og en voksende nationalfølelse. I 1854 efter 22 år blev loven da også ophævet, og Dannebrog ændrede karakter fra at være Kongens og Statens flag til nu at blive "Folkets flag". Flaget blev som noget helt nyt "folkeeje". Et symbol som alle kunne samles om i gode såvel som onde tider, til fest og i sorg.

Begyndelsen af det 20. århundrede var en meget ustabil og usikker tid. Stormagternes våbenkapløb og Systemskiftet på det nationale plan gjorde, at flere "gode danske mænd" som man den gang udtrykte sig, besluttede, at de ville forsøge at styrke befolkningens fædrelandskærlighed ved at samles om et fælles symbol. Hvad var mere naturligt end at vælge Dannebrog? I 1908 oprettedes den første forening i Aalborg og i løbet af kort tid blev Danmarks-Samfundet nærmest landsdækkende. Det nationale skulle styrkes blandt andet ved at uddele faner og flag til foreninger og organisationer. Der opstod hurtigt et ønske om at starte en indsamling, så man kunne uddele flere faner og flag. I 1912 gav Kong Christian X tilladelse til at sælge et lille stofflag på en nål og kalde det et Valdemarsflag. Samtidigt blev den 15. juni en officiel flagdag og blev benævnt Valdemarsdag. Siden oprettelsen af Danmarks-Samfundet er formålet ændret i takt med tiden og befolkningens opfattelse af flaget. I dag lyder formålet: På baggrund af dansk kulturtradition at udbrede kendskabet til og brugen af Dannebrog som symbol for dansk kultur, fællesskab og identitet. I de godt 110 år har Danmarks-Samfundet uddelt over 70.000 faner og flag. I flere perioder har vi uddelt 5–600 faner og flag om året. I de senere år har vi udleveret omkring 75 faner om året. Her i jubilæumsåret ender det med at blive over 100 faner og et tilsvarende antal flag.

Både i 1919 og 1969 stod Danmarks-Samfundet for fester i forbindelse med fejringen af 700 og 750 år jubilæerne for Dannebrog, og det er da derfor også naturligt, at vi i år er i fuld gang med at fejre vort nationale symbols 800 års jubilæum. I planlægningen har vi lagt vægt på, at sprede aktiviteterne ud over hele året, så vi på den måde får lejlighed til at tydeliggøre Dannebrog's betydning. Der var også vigtigt for os at lægge vægt på aktiviteter, som synliggør jubilæet i hele landet og naturligt nok også her i Sydslesvig. Her har man virkelig også givet den hele armen med udstillinger, foredrag, debatmøde, essay-konkurrence, særlige dage i skolen og nu snart også starten på en cykelstafet, der skal bringe et flag fra Husum via Flensborg til Rådhuspladsen i København, hvor flaget overrækkes til Danmarks-Samfundets protektor, H.K.H. Prins Joachim, som derefter vil sørge for at det bliver hejst, som et tegn på, at arrangementet på Rådhuspladsen kan begynde.

Til slut vil jeg gerne takke for denne mulighed for at fortælle lidt om Dannebrog, og samtidigt ønsker jeg alle et godt årsmøde.